

The Obligation to Give a Poor Person Who Asks for Tzedaka

The mitzva to give tzedakah is not only a mitzvas aseh, (positive commandment) but there is also a לא תעשה commanding us not to harden our hearts when a poor person asks us for charity (דברים ט"ו-ז') "לא תאמץ את לבבך ולא תקפוץ את ירך מאחריך האביון", therefore often when a poor person asks us for money we are not allowed to refuse him. There are however numerous instances where this commandment doesn't apply.

1. If the poor person doesn't ask us for money- if the poor person is in the vicinity, and we see him, but he doesn't ask us for money, this לא will not¹ apply (Although there are Rishonim that say that the commandment would apply apply in this case, however the Poskim rule like the lenient opinion).
 - a. Tzedakah letters are not² considered as if the poor person asked in person. If the specifically asked. because this isn't intended for anyone specifically, and is just a way of letting everyone know of the cause and even if.
2. A gabbai tzedakah or another person that is collecting for others³, and he isn't the actual person in need.
3. There is an opinion that this לא doesn't apply to a person that is going around collecting money⁴. (This doesn't mean that it isn't a mitzvah to give him, but only that he isn't transgressing the לא.)
4. If the person is in middle of doing another mitzvah (עוסק במצוה פטור מן המצוה)- According to some opinions⁵, if the person is in middle of another mitzva, he doesn't have to give a person that is going around the shul and asks him for tzedakah. In fact, according to some of these opinions if he is in middle of saying kriyas shema, it is for bidden for him to stop and give. For other parts see footnote.
 - a. During learning- If the person is in middle of learning (not schmoozing) and a poor person comes to ask for tzedakah, if⁶ the money is needed right away, and the person has the means to give the money for the cause, then he should do so even in middle of learning. However if the cause can wait until

¹ ע'רמב"ם הל' מתנת עניים פ"ז הל' א' וב', וסה"מ ל"ת רל"ב, וע' שבה"ל ח"ט ס' קצ"ט, שיש חיוב אפילו אם יודע שיש שם עני. אמנם דעת הרשב"א שבועות כ"ה. וע' שו"ת ערוגת הבושם יו"ד ח"ב ס' רי"ט שמדקדק שכן דעת הר"מ, וע' ג"כ צפנת פענח פ"ז הל' א' בדעת הר"מ. וכן הכריע בדרך אמונה הל' מתנת עניים פ"ז סק"ז, וכן מובא בשם ר' אלישיב זצ"ל בס' באורח צדקה פ"א הערה ה', וע' בצדקה ומשפט פ"א הערה ב' שהוא הסכמת הפוסקים. ולפ"ז יש לע' אם אלו שעומדים לפני בית הכנסת עם קופה, או מי שעובר במעבר ביהמ"ד, באם זה נחשב למבקש אותו, אמר לי הרב י. כהן שליט"א שזה תלוי והכל לפי הענין.

² באורח צדקה פ"ז הל' ז' והערה י"ב. עלינו לשבח ח"ב עמ' תרנח שאין האיסור במכתב כיון שאין זה לפניו של העני. הליכות חיים עמ' קל"ו בשם ר' ח. קנייבסקי שליט"א. אמנם יש פוסקים שבאופנים מסויימים ענו למכתבי צדקה, ע' באורח צדקה שם הערה י"ב שר' ש.ש.ז. זצ"ל לא היה עונה למכתבים שאין עליהם כתובת. וע' ג"כ בבאר משה ח"ד ס' צב* שאם אין על המכתב חתימה של רב או ב"ד וכו' שא"א לדעת אמיתו שא"צ לתת.

³ ע' בשו"ת חקי חיים (ח"ו יו"ד סי' י"ד) הגרי"ש אלישיב זצ"ל (עלון והחזקת בו גליון 7) דאין עוברים בלאו אם אינו נותן לגבאי צדקה האוסף צדקה, וכן הובא בשמו בס' באורח צדקה פ"א-ח בשם ר' אלישיב זצ"ל, וכן פסק הגרש"ז אויערבאך זצ"ל (ועלהו לא יבול ח"ב עמוד קיא), עלינו לשבח ח"ב עמ' תרנ"ח שהאיסור רק אם מחזיר העני בעצמו ריקם ולא שלוחו או גבאי, שאלת רב עמ' נ"ה. וע' צדקה משפט סס"ק ג' שהכריע כן כיון שיש כמה צדדים להקל- אולי הוא כדיעה כיון שאין העני שם, וגם נחשב כעני המחזר על הפתחים.

⁴ אמרי בינה או"ח סי' יג סוף אות ג' כיון שיכול לקבל אצל אחרים, הובא בס' אורח צדקה פ"א-ח, ועוד ספרים, ⁵ אמרי בינה שם, תשובות והנהגות ח"ג ס' רפ"ז. וע"ש שבפסוקי דזמרה אין איסור לתת כיון שאין איסור להפסיק אבל אינו חייב, ובאמצע ברכת ק"ש הוא מסופק וכו' שמנהג העולם להקל ולתת.

⁶ שבט הלוי ח"י ס' קנ"ז, חוט שני(הל' יו"ט) עמ' שנ"ב, זורע צדקות עמ' 21.

The Obligation to Give a Poor Person Who Asks for Tzedaka

after the person finishes learning, but the collector doesn't want to wait until then, the person is not obligated to stop his learning to give him.

5. If the person asking for the money is not religious⁷.
6. The *לאו* only applies for a poor person⁸ collecting money, but not if the person is collecting money for a mitzva, i.e. collecting to build a shul.
7. The person doesn't have money- person is not obligated to borrow money that he doesn't have in order to give a poor person tzedakah.
 - a. However, if he has money at home, should borrow money if he can. If he can't and the poor person is willing to wait until he gets⁹, he has to go home to get it.
 - b. A person that only has a large bill is still obligated to break it in order to give the poor person tzedakah¹⁰.
8. If there is doubt regarding the integrity of the collector, it is questionable if there is an obligation to give them or not. The correct thing would be to give them a small amount. See footnote¹¹.
9. If the person already gave *ma'aser*- he is still¹² obligated to give a little bit to a poor person that specifically asks him.

⁷ באורח צדקה עמ' ש"צ בשם ר' ח. קנייבסקי, ע' יו"ד ס' רנ"א.
⁸ באורח צדקה א-ט "מאריך האביון".

⁹ באורח צדקה א-ה, בשם ר' ח. קנייבסקי בשם החזו"א.

¹⁰ לכאורה פשוט, שאין שטר גדול סיבה מוצדקת שלא לתת לעני צדקה. וכן ראיתי במכתב של ר' י. סקוצילס לר' להרה"ג ר' ג. רבינוביץ שליט"א.

¹¹ הטעם שלא לתת להם משום שיש מהם צריכים צדקה כלל, ואולי הם רמאים, אמנם עדיין הוא ספק, ואולי ספק דאורייתא? ע' תשובות והנהגות ג- רפ"ז שהרב מבריסק היה נותן לכל העניים, וע' באורח צדקה עמ' של"ו שמביא שרש"ז אורבך זצ"ל הנהגה נפלאה בענין הזה, שכיון שחשש שאולי הם רמאים ממילא נתן להם בתורת מתנה כדי שלא להכשיל השני בגניבה. אמנם אע"פ שמוותר להם לקחת המתנה אבל עדיין יענשו ע"ז כיון שהם אינם יודעים שהוא מתנה ובקשו ולקחו צדקה שלא כדין? אז הוא נהג לתת להם לפני שבקשו- ובתורת מתנה! אמנם בס' באורח צדקה עמ' שנ"ד, ובס' הלכות צדקה עמ' קמ"ז מר' וואזנר שנטע שאינו עובר, אמנם נשאר בצ"ע, וכן באורח צדקה עמ' שמ"ו בשם ר' אלישיב שזה רק ספק צדקה וא"ל לסמוך ע"ז למתנות לאביונים. אמנם בס' מעשה הצדקה ס' מ"ב ז"ל "ושאלתי את פי מו"ר הגר"ח פ' שיינברג שליט"א לענין רוב רמאים או רוב מומרים אם אזלין בתר רובא ולא יעבור על לא תקפוץ וכו' וכגון שידוע לו על רוב האוספים שאוספים בשקר ואמר לי דודאי כן הוא, ... ואם הספק שקול הנה אם לא יתן כלל יש חשש איסור תורה של לא תקפוץ ולכן יתן משהוא לצאת מחשש זה ". ושמעתי מהרב י. סטילרמן, ששאל להרה"ג ר' מ. שטארנבוך שליט"א אם צריכים לתת לאלו שמאספים אצל כותל המערבי, והוא אמר לו "שלא צריכים כי כולם רמאים, ויש להם הרבה יותר כסף ממה שיש לו"

ואגב, בנוגע הגמ' בכתובות סח. ראיתי מובא מפנ"י שביאר דהא דאמר רבי אלעזר בואו ונחזיק טובה לרמאין שאלמלא הן היינו חוטאין בכל יום שנאמר וקרא כו' דבדאי דגם כשיש רמאין צריך ליתן דהא אין בודקין למזונות אלא על כרחך דלענין ליתן די מחסורו איירי ר"א דהיינו חוטאין דכדבעי למיעבד לא עבדי. ושמעתי מהרב י. סטילרמן, ששאל להרה"ג ר' מ. שטארנבוך שליט"א אם צריכים לתת לאלו שמאספים אצל כותל המערבי, והוא אמר לו "שלא צריכים כי כולם רמאים, ויש להם הרבה יותר כסף ממה שיש לו"

¹² צדקה ומשפט פ"א סק"ג בשם ליקוטי הלכות ה"ל צדקה,